

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Directeur ibw: ".... Je moet geen knor zijn"

Budding, C.; Steensma, H.

Citation

Budding, C., & Steensma, H. (1989). Directeur ibw: ".... Je moet geen knor zijn". *Bestuurskundige Berichten*, 4(2), 4-6. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233165>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233165>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

directeur ibw:

".....JE MOET GEEN KNOR ZIJN"

HET INSTITUUT

Het Instituut voor Bestuurswetenschappen (IBW) is opgericht op 1 januari 1939. Oprichter was de 'grondlegger' van de bestuurswetenschap, prof. dr. G.A. van Poelje. Van Poelje stoorde zich, in de hoedanigheid van directeur van de VNG, aan het gebrek aan kennis onder gemeentebambtenaren. Hij pleitte voor de instelling van een cursus-instituut.

Voilà, het IBW als bestuurskundig instituut werd geboren. Bestuurskundig avant la lettre wel te verstaan, want de bestuurskunde in het universitaire onderwijs bestond nog niet. Naast vorming van ambtenaren vond er onderzoek ten behoeve van de overheid plaats. Met opzienbarende rapporten werd de aandacht getrokken. Evenals met het organiseren van de zgn. 'Administratieve dagen' Arnhem, 1974. Ene prof. van Braam (quis?) reageerde hierop.

Het IBW speelde een voortrekkersrol in het opzetten van bestuur

en in het vestigen van internationale contacten op het terrein van de bestuurswetenschap. De rijksoverheid gold als belangrijkste financieringsbron.

Eind 1977, het begin van de tegenwoordige tijd, splitst de afdeling vorming en opleiding zich af. De afdeling onderzoek bestaat voort in het IBW nieuwe stijl. Volgens de doelstelling wil het IBW bijdragen leveren aan de verbetering van de inrichting en de werking van het openbaar bestuur. Belangrijk kenmerk van de methode van onderzoek van het IBW, is de 'zorgvuldige belangenafweging van alle betrokken partijen'.

DE PERSOON

Mw mr Lyda C. Verstegen;
geboren .. -1936;
doorliep het Leids Gymnasium en studeerde in de goede oude tijd rechten aan de Alma Mater;
als een van de weinige vrouwen specialiseerde zij zich in het publiek recht;
was achtereenvolgens bedrijfsjuriste en eerste vrouwelijke griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
trouwde een diplomaat en werd moeder van drie kinderen; de jongste telg studeert momenteel bestuurskunde in ons midden onder vader's naam;
nog voor haar afstuderen werd zij lid van de vrouwenbeweging;
aanvankelijk rechtgeaard liberaal voelde zij zich thuis bij de VVD;
na terugkomst van een verblijf in den verre, bekende zij politieke kleur tot het in de tussentijd opgerichte D'66;
vandaag de dag is zij lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en directeur van het Instituut voor Bestuurswetenschappen in Den Haag.

In 1985 worden de laatste subsidie-band met de overheid doorgeknipt. Het IBW gaat verder in geprivatiseerde vorm. In plaats van beschutting te zoeken in de warme subsidiehoek, stelt het IBW zich voortaan bloot aan keiharde commerciële winden. Deze stap op de vloedlijn van marktsector en overheid bekend in april 1986 het begin van een nieuw initiatief: de oprichting van en uitbreiding met een adviesbureau voor de particuliere sector: het BBB, Bureau voor Bestuurs- en Beleidsadviezen. In de Folder heet het, dat het BBB wéét waar de beslissingen worden genomen in het openbaar bestuur. Het

weet waar Abraham de mosterd haalt en kan helpen bij het (snel) aanvragen van vergunningen en subsidies. In een speciale editie van 'Bestuur, maandblad voor overheidskunde' (januari 1989) wordt aandacht besteed aan dat 50-jarig bestaande unieke instituut.

interview

"Als je iets wil, zul je het zélf moeten maken." Het zijn de kordate bewoordingen van de vrouw, die de jongensdroom van menig bestuurskunde-student heeft waargemaakt: directeur zijn van een bestuurskundig commercieel adviesbureau. BB op bezoek bij de baas van het IBW/BBB. Een zelfbewuste mevrouw, die zowel het vrouw-zijn, als de bestuurskunde hoog in het vaandel heeft staan.

"De voorliefde voor de res publica is er met de paplepel ingegoten. Mijn vader was gemeenteontvanger en later burgemeester. Mijn oom was directeur van de VNG. Daarom voel ik mij een echt gemeente-kind."

"In mijn tijd kon je nog geen bestuurskunde studeren. Achteraf gezien, denk ik, dat de verleiding erg zou zijn geweest. Alhoewel, in de wereld van het openbaar bestuur kun je eigenlijk niet goed uit de voeten zonder een juridische bril op je neus. Elke dag bemerk ik, dat het functioneren van de overheid aan elkaar hangt van regels en wetten. Daarbij is het van groot belang dat je weet wat je waar moet zoeken. Enige juridische vaardigheden komen goed van pas." IN een niet te onderbreken relaas plaatst Verstegen zichzelf in het thema.

Wat maakt je als jurist tot bestuurskundige?

"Begrijp me goed, ik weet onvoldoende van de moderne studie. Ik denk echter, dat je als jurist een tic moet hebben om als bestuurskundige te kunnen werken. Achter ieder regeltje gaat een wereld vol belangentegenstellingen schuil. Als bestuurskundige heb je gevoel voor alle kanten van een zaak. Je moet maatschap

pelijk geëngageerd zijn. Bovendien leer je de bestuurskundige noties er snel bij in de praktijk."

Voegt Verstegen hier een vrouwelijke dimensie toe aan het bestuursrecht, of definieert zij hiermee 'bestuurskunde'? Het antwoord blijft in het midden en het adjectief vrouwelijke ontlokt aan Verstegen het volgende:

"Vrouwen zijn welliswaar ondervertegenwoordigd in het openbaar bestuur, maar deze achterstand is juist hun relatieve voordeel. Ze vallen op! En als zij zich dan ook nog weten te kleden.... onderscheiden zij zich letterlijk en figuurlijk van de mannen."

Verstegen blik met een anecdotische blik in de Spiegel. Wat wil namelijk het toeval?

"Het IBW is sinds enige tijd gevestigd aan de Van de Spiegelstraat. Van Poelje noemt Van de Spiegel de eerste Nederlandse bestuurskundige. Hij was de laatste raadpensionaris van Holland en Westfriesland en schreef een 'Schets der Regeerkunde'. Dat is nog eens een toepasselijke vestigingsplek voor ons instituut!"

Genoeg anecdotes. De twee mannelijke verslaggevers zullen zich vanaf nu in hun vraagtekens moeten schikken.

Kunt U iets vertellen over de aanpak van het IBW?

"De onderzoekers van het IBW willen op een systematische manier informatie boven water brengen. Toegankelijke informatie is een vereiste voor politiek democratische controle op het beleid. Het beleid moet op haar beurt op de juiste feiten worden gebaseerd. De gegevens van het onderzoek moeten vervolgens op zo'n manier worden gepresenteerd, dat moeilijke maatschappelijke problemen bespreekbaar worden. Het instituut bejagent de actoren in het bestuurlijke spel met respect voor de afzonderlijke kenmerken. Feiten zijn daarbij nodig, maar ook de geschiedenis en het gevoel moeten daarbij een rol kunnen spelen. Op basis hiervan tracht het IBW belangenstellingen te overbruggen vanuit de positie van neutrale buitenstaander."

Wie zijn de opdrachtgevers?

"Tot nog toe voornamelijk de rijksoverheid. Door middel van een recente IBW-publicatie over 'bestuursovereenkomsten hopen wij in de nabije toekomst opdrachten te krijgen van gemeenten."

Zijn er ook concurrenten?

"Van concurrenten zou ik liever niet spreken. Er zijn natuurlijk wel andere instituten op het terrein van bestuurskunde en bestuursrecht werkzaam. Voorbeelden hiervan zijn bijv. Research voor Beleid, TNO, accountantbureaus en de faculteiten."

Waarom is 'maatschappelijk engagement' van belang?

"Wij opereren altijd binnen de grenzen van het maatschappelijk normbesef. Bij het stellen van een diagnose zijn we doordrongen van de mogelijke impact die onze aanbevelingen kunnen hebben. Niet

IBW
Instituut voor Bestuurswetenschappen

Van de Spiegelstraat 33
2518 ES 's-Gravenhage
Telefoon 070-63 79 70

**Bureau voor Bestuurs-
en Beleidsadviezen**

Mr Lyda C. Verstegen
Directeur

Uitknippen en bewaren!!

alleen de praktische haalbaarheid telt, wij zijn ons bewust van een stuk maatschappelijke verantwoordelijkheid."

Wat kunt U studenten bestuurskunde bieden?

"Ha,ha, nu ik toch aan het preken ben.... Om te beginnen zou ik de Nationale Ombudsman willen citeren. Oosting gaf op de LBD studenten de raad om toch vooral een vak te leren. Kies er alsjeblieft een zware specialisatie bij! Waar ik zelf waarde aan toeken bij de aanname van personeel (mr's en drs'sen) is het feit dat iemand moet kunnen schrijven. Zonder enige publicatie kom je er bij niet in. Verder vindt ik het belangrijk, dat iemand politiek bewust, of beter nog politiek actief is. Concreet heb ik eventueel stageplaatsen te bieden bij het IBW. Het komt voor dat ik studenten of pas-afgestudeerden plaats in onderzoeksfuncties op non-profit basis. Afrondend kan ik opmerken, dat wanneer je bij de overheid aan de slag wil, je geen knor moet zijn!"

Cees Budding en Hans Steensma

REVOLUTIE IN DE B.I.L?

Op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van de BIL op 24 oktober 1988, gaven mensen die zich betrokken voelen bij de BIL blijk van hun onvrede met het democratische gehalte van de BIL.

Hun kritiek richtte zich met name op de manier waarop jaarlijks het nieuwe bestuur tot stand komt. Wat was het hete hangijzer?

Ieder jaar kunnen mensen zich kandidaat stellen voor een functie in het bestuur. Dit kan niet op individuele basis, maar het moet samen met anderen als één kandidaatsbestuur, dat ook nog een complete conceptbegroting voor het nieuwe jaar moet presenteren. De ALV kan dan uit de verschillende kandidaatsbesturen er één kiezen..

Maar iedere rechtgeaarde bestuurskundige in spé voelt natuurlijk al aan dat het in de praktijk heel anders gaat. Er is namelijk maar één kandidaatsbestuur, dat door het oude bestuur wordt geselecteerd uit de gegadigden, de ALV heeft dus helemaal niets te kiezen!!!!!!

Wie het verslag van de betreffende ALV in dit blad gelezen heeft, kreeg wellicht de indruk dat de poging om democratische hervormingen, niet meer was dan een onmiddelijk in de kiem gesmoorde paleisrevolutie. De "revolutionairen" lieten zich kooien door samen met (ex-) bestuursleden in een commissie plaats te nemen.

De commissie, o.l.v. Robbert Wierema, één van de critici, had ten doel de mogelijkheden tot hervorming te onderzoeken, maar er werd gesuggereerd dat daarmee de hervorming op de lange baan werd geschoven. En iedereen weet:

van uitstel komt afstel.

Opvallend is dat het bestuur er meteen voor zorgde dat ze een flinke vinger in de commissie-pap had, in de personen van de (ex-) bestuursleden. Al op de eerste bijeenkomst van de commissie bleek dat er onoverkomelijke verschillen waren in opvattingen tussen Wierema en de zijnen en de (ex-) bestuursleden. Deze laatsten (en dus ook het bestuur), waren absoluut niet bereid tot een compromis of welke hervorming dan ook.

De "revolutionairen" van de ALV wilden voorkomen dat hun plannen nog voor de volgende ALV zouden stranden en stelden aan de andere partij voor om met twee afzonderlijke voorstellen te komen, dat voorstel werd geaccepteerd. De groep Wierema wilde een individualisering van de kandidaatsstelling. De groep (ex-) bestuursleden wilde een cosmetische verandering; n.l. het verdwijnen van de voorwaarde van de concept-begroting.

Alhoewel het bestaan van het oude systeem begrijpelijk is, in de eerste onzekere jaren van het bestaan van de BIL was de continuïteit erg belangrijk, vind ik dat de BIL nu toe is aan een democratisch systeem.

Bij uitgave van dit nummer van Bestuurskundige Berichten is de vergadering, waarin over deze zaak besloten zou worden, de ALV van 20 april, al geweest.

Ik hoop dat mijn verwachting dat de hervorming zal worden doorgevoerd, uitgekomen is en dat er een nieuwe democratische wind door de BIL zal waaien.

Rego Boer